

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَلَّمَ مُحَمَّدٌ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

مطالعات نهم

درس 13

مظفرالدین شاه

انقلاب مشروطه
@azmonemotaleat

انقلاب مشروطیت رویدادی بزرگی در ایران بود

این رویداد
در دوره ی حکومت مظفرالدین شاه در ایران رخ داد

و به دنبال آن، نظام پادشاهی مشروطه جایگزین نظام پادشاهی استبدادی شد.

تفاوت نظام پادشاهی استبدادی با نظام پادشاهی مشروطه

نظام پادشاهی استبدادی

حکومتی است که در آن، **پادشاه** از قدرت و اختیارات فراوانی برخوردار است

و براساس **میل و اراده ی خود** حکومت می کند

اداره ی کشور **تابع هیچ قانونی نیست** و خواست پادشاه حکم قانون را دارد

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

نوعی از حکومت است که در آن

قدرت و **اختیارات پادشاه** بر اساس قانون **محدود** می شود

و اداره ی کشور در اختیار نهادهایی مانند

مجلس شورا و هیئت وزیران (دولت) قرار می گیرد.

نظام پادشاهی مشروطه

زمینه های سیاسی و اقتصادی مؤثر در شکل گیری انقلاب مشروطه

به دلیل عقب ماندگی ایران

و ناتوانی حکومت قاجار در برابر روسیه و انگلستان

جدا شدن بخشهایی از ایران ما

@azmonemotaleat

زمینه های سیاسی و اقتصادی مؤثر در شکل گیری انقلاب مشروطه

به دلیل عقب ماندگی ایران

و ناتوانی حکومت قاجار در برابر روسیه و انگلستان

@azmonemotaleat

علاوه بر اینکه باعث تسلط بیگانگان بر منابع ثروت اقتصادی کشور شد

ضربه ی شدیدی به صنعت، کشاورزی و بازرگانی ایران وارد کرد

و بیکاری را در سراسر کشور گسترش داد.

@azmonemotaleat

بر شدت فقر عمومی افزود

مردم ایران ضعف و بی کفایتی حکومت قاجار را علت اصلی این مسائل و مشکلات می دانستند.

جدا شدن بخشهایی از ایران ما

واگذاری امتیازهای بسیار به انگلیسی ها و روسها

سخت گیری و بی رحمی مأموران مالیاتی

عوامل وزمینه های فکری و فرهنگی مؤثر در شکل گیری انقلاب مشروطه

آموزه های دین اسلام و مذهب شیعه

قیام امام حسین (علیه السلام)

@azmonemotaleat

1 زمینه های داخلی:

آشنایی ایرانیان با افکار و دستاوردهای تمدن جدید اروپا،

این انقلاب، اندیشه ی آزادی خواهی و حکومت مشروطه را در سراسر اروپا گسترش داد.

انقلاب کبیر فرانسه

آنان تلاش می کردند که از طریق کتاب و روزنامه، مردم را با محاسن حکومت قانون (حکومت مشروطه) و معایب حکومت استبدادی آشنا کنند.

آنان سرانجام به این نتیجه رسیدند که ایران نیز با داشتن حکومت مشروطه می تواند در مسیر پیشرفت و ترقی قرار گیرد. این عده که اغلب تحصیل کردگان اروپا و مدرسه دارالفنون بودند، به روشنفکران معروف شدند.

عده ای از ایرانیان که با کنجکاوی در جست و جوی دلایل عقب ماندگی ایران و پیشرفت کشورهای اروپایی بودند، متوجه نظام مشروطه و حکومت قانونمند در آن کشورها شدند.

2 زمینه های خارجی:

عوامل مؤثر در افزایش انگیزه و خشم مردم برای مبارزه با استبداد و روحانیون پیشقدم در این راه

قتل ناصرالدین شاه به دست میرزا رضا کرمانی

و در پی آن،

موفقیت نهضت تنباکو

@azmonemotaleat

عوامل مؤثر در افزایش انگیزه و خشم مردم برای مبارزه با استبداد و روحانیون پیشقدم در این راه

قتل ناصرالدین شاه به دست میرزا رضا کرمانی

و در پی آن،

موفقیت نهضت تنباکو

انگیزه و اراده ی مردم را برای مبارزه با استبداد و سلطه ی خارجی دوچندان کرد

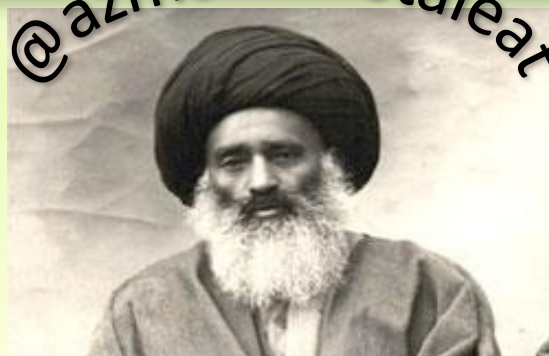
فرمانروایی نرم خو و ناتوان بود

در دوره ی پادشاهی او، سوءاستفاده و ستمگری مأموران حکومت و دخالت بیگانگان در امور کشور ادامه یافت و بر خشم و نارضایتی مردم افزود

مظفرالدین شاه

انجمنی از آزادی خواهان تشکیل دادند و به فکر ایجاد تغییراتی به نفع مردم افتادند.

آیت الله سید عبدالله بهبهانی

آیت الله سید محمد طباطبایی

و

در آن زمان، دو نفر از روحانیان مشهور تهران

حادثه ای که سبب سرعت بخشیدن به انقلاب مشروطیت و مهاجرت برخی از علما و مردم به شهرری شد

@azmonemotaleat

ماجرای به چوب بستن بازرگانان بود

یکی از مهم ترین این حوادث،

به بهانه ی
گران شدن قند
به چوب بست

به دنبال این واقعه، بازار بسته شد

صدراعظم مستبد، برای ترساندن مخالفان و جلوگیری از گسترش اعتراضها، تعدادی از بازرگانان را

عین الدوله

مهم ترین خواسته ی آنان،
تأسیس عدالتخانه
برای رسیدگی به شکایت ها ی مردم بود.

به نشانه ی اعتراض از تهران به ری مهاجرت کردند و در حرم حضرت شاه عبدالعظیم بست نشستند

آیت الله طباطبایی

گروهی از علما به رهبری

عواملی که سبب مهاجرت برخی از علما و مردم به قم در جریان شکل گیری مشروطیت شد

@azmonemotaleat

مظفرالدین شاه

قول داد که به خواسته های مهاجران رسیدگی کند و آنان با احترام به پایتخت بازگشتند

اما چون حکومت قاجار به وعده های خود عمل نکرد، اعتراض های مردمی دوباره شروع شد

در جریان این اعتراض ها

طلبه ی جوانی به نام سید عبدالحمید به شهادت رسید

و در نتیجه، تعدادی از علما این بار به نشانه ی اعتراض به قم مهاجرت کردند

همزمان، تعدادی از مردم تهران در اعتراض به حکومت قاجار در سفارت انگلستان بست نشستند

@azmonemotaleat

تأسیس عدالت خانه

بود.

و تشکیل مجلس شورا

از جمله خواسته های معترضان

گروه ها و قشرهای اجتماعی مختلف مانند تجار، پیشه وران و کارگران

که رهبری انقلاب مشروطیت را عهده دار بودند

علاوه بر علما و روشنفکران

نیز در این انقلاب نقش مؤثری داشتند.

فرمان مشروطه را صادر کرد

14 مرداد 1285 ش

سرانجام مظفرالدین شاه تسلیم خواسته های ملت شد و در

پس از آن، مجلس شورای ملی تشکیل شد و قانون اساسی مشروطه نیز با عجله تدوین و تصویب گردید

اهداف مردم از انقلاب مشروطیت

انقلاب مشروطیت

با هدف

برقراری حکومت قانون

رها کردن کشور از چنگ استبداد داخلی و سلطه ی خارجی

زمینه برای ایجاد امنیت

عدالت

آزادی

رونق اقتصادی

رفاه عمومی

که با پیروزی انقلاب مشروطه

مردم امیدوار بودند

فراهم شود

شکل گرفت

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

اما حکومت مشروطه از همان ابتدای پیروزی با مسائل و مشکلات مختلف داخلی و خارجی رو به رو شد و هدف های اصلی آن تحقق نیافت.

مخالفت و دشمنی مستبدان

اختلاف و دودستگی میان مشروطه خواهان

افزایش دخالت‌های خارجی

وقوع جنگ جهانی اول

موانع و مشکلاتی که
سبب تحقق نیافتن
هدف‌های اصلی
مشروطیت شد

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

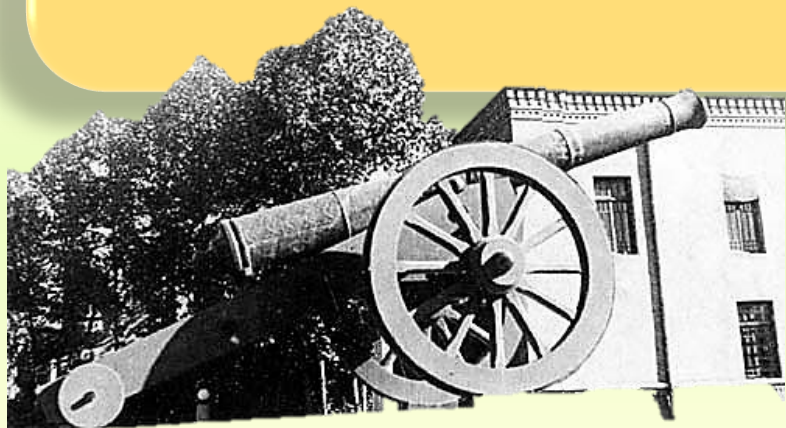
@azmonemotaleat

مخالف اصلی مشروطیت که خواهان بازگشت نظام پادشاهی استبدادی بود

مظفرالدین شاه مدت کوتاهی پس از صدور فرمان مشروطه درگذشت

جانشین مظفرالدین شاه ، پادشاهی مستبد بود

او با پشتیبانی دولت روسیه و حمایت مستبدان داخلی، تصمیم گرفت حکومت نوپای مشروطه را نابود سازد و نظام پادشاهی استبدادی را دوباره برقرار کند.

@azmonemotaleat

محمدعلی شاه
@azmonemotaleat

پس از چند ماه اختلاف و درگیری، به دستور محمدعلی شاه مجلس به توپ بسته شد و منحل گردید.

ستارخان و باقرخان

@azmonemotaleat

به رهبری

مجاهدان مشروطه خواه
تبریز

در برابر حکومت استبدادی محمد علی شاه به پا خاستند .

علمای مشروطه خواه نجف نیز آنان را به مقاومت در برابر شاه مستبد دعوت کردند .

روحیه گرفتند و راهی پایتخت شدند

با مشاهده ایستادگی مردم
تبریز

طرفداران مشروطه
در گیلان و اصفهان

قیام هایی که پس
از به توپ بستن
مجلس
به طرفداری از
مشروطیت
شکل گرفت

@azmonemotaleat

و پسر خردسالش، **احمد میرزا**، را به جانشینی او برگزیدند

پس از فتح تهران

طرفداران مشروطه در گیلان و اصفهان

@azmonemotaleat

مخالفت شیخ فضل الله نوری با مشروطیت و عکس العمل مشروطه خواهان

شیخ فضل الله نوری که در آغاز پشتیبان مشروطه بود
معتقد بود

رهبران روشنفکر انقلاب که در تقلید از اروپاییان زیاده روی می کردند
به اسلام اعتقادی ندارند

و می خواهند افکار و فرهنگ کشورهای اروپایی را در ایران گسترش دهند .

سرانجام برخی از مشروطه خواهان بعد از برکناری محمدعلی شاه

با فرصت طلبی شیخ را به اتهام مخالفت با نظام مشروطه محاکمه کردند و به
شهادت رساندند .

شهادت مجتهد معروف پایتخت، تأثیر نامطلوبی بر اوضاع ایران داشت و موجب
اختلاف و دشمنی بیشتر در داخل کشور شد.

@azmonemotaleat

قرارداد 1907 و تقسیم ایران میان انگلستان و روسیه

این قرارداد برای مقابله با قدرت روزافزون آلمان و متحدانش بسته شد

همزمان با وقوع انقلاب مشروطیت در ایران

آلمان و متحدانش، یعنی ایتالیا، اتریش و مجارستان

به یک قدرت بزرگ اروپایی تبدیل شده و در صدد دست اندازی بر مستعمرات دیگر کشورها بودند

به همین دلیل، این دو کشور طی قرارداد 1907 ایران را میان خود تقسیم کردند.

دخالت در امور داخلی ایران

جلوگیری از سر و سامان دادن به اوضاع
آشفته ی کشور توسط دولت و مجلس

تصرف خاک ایران توسط نیروهای روسیه

کشتن تعدادی از مشروطه خواهان در تبریز

به گلوله بستن حرم امام رضا در مشهد

اقدامات روسیه
پس از قرارداد 1907

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

جنگ جهانی اول

مدت جنگ چهار سال

(1293 شمسی)

1914 میلادی

آغاز جنگ

(1297 شمسی)

1918 میلادی

پایان جنگ

عثمانی

مجارستان

اتریش

ایتالیا

آلمان

متحدین

در اواخر جنگ، آمریکا

فرانسه

روسیه

انگلستان

متفقین

@azmonemotaleat

چگونگی درگیر شدن ایران در جنگ جهانی اول

دولت ایران در ابتدای جنگ جهانی اول **بی طرفی کامل** خود را اعلام کرد

اما انگلستان، روسیه و **عثمانی** این بی طرفی را نادیده گرفتند و نیروهای خود را وارد ایران کردند

پس از آن، برخی مناطق ایران صحنه ی نبرد نیروهای **روسیه و انگلستان** با **قوای عثمانی** شد.

در برخی از نواحی ایران مانند **بوشهر، فارس و خوزستان**، نیروهای مردمی از جمله عشایر غیور به مقابله با قوای اشغالگر انگلیسی برخاستند

دلیرمردان تنگستانی به فرماندهی **رئیسعلی دلواری** با ایثار جان خویش ضربه ی سنگینی به اشغالگران وارد آوردند

بی ثباتی و آشفتگی بیشتر اوضاع ایران

ضعیف شدن دولت مرکزی و از دست دادن تسلط خود بر امور کشور
به دلیل حضور نیروهای اشغالگر و درگیری های نظامی،

گسترش نافرمانی و سرپیچی از فرمان دولت مرکزی

از بین رفتن امنیت و آسایش مردم

مرگ بسیاری از ایرانیان در اثر قحطی، فقر، گرسنگی و شیوع بیماری
یهای واگیردار

@azmonemotaleat

تأثیر جنگ جهانی
اول بر اوضاع ایران

@azmonemotaleat